

SASKAŅOTO PASĀKUMU KOPUMA

EEPLIANT3

ZIŅU LAPA TREŠAIS IZDEVUMS

BRISELE, 2023. gada jūlijs

Ar enerģiju saistītu,

neatbilstošu preču atklāšana

Eiropā.

Ko mums rāda līdzšinējie rezultāti?

ES finansētais saskaņoto pasākumu kopums [EEPLIANT3](#) ir viens no daudziem politikas īstenošanas instrumentiem ES rīcībā, cīnoties ar klimata pārmaiņām un vides degradāciju. Šajā projektā mēs strādājam, lai dažādām ar enerģiju saistītām precēm pārbaudītu un uzlabotu energoefektivitāti un atbilstības līmeni Ekodizaina un Energomarkējuma regulām. EEPLIANT3 ietvaros uzmanība tika pievērsta **gaisa kondicionieriem, ventilatoriem, veļas žāvētājiem, ūdens sildītājiem, ventilācijas iekārtām, gaismas avotiem un lokālajiem telpu sildītājiem**, kā arī nelielam daudzumam **televizoru, veļas mazgājamo mašīnu un vīna skapju**.

Produktu pārbaūžu līdzšinējie rezultāti parāda Eiropas tirgus uzraudzības iestāžu (TUI) spēju identificēt ievērojamu skaistu preču ar lielu neatbilstības iespējamību. Savukārt interneta veikalu neatbilstības līmenis energomarkējuma prasībām ir nomācoši liels.

Korektīvās darbības saistībā ar neatbilstošajām precēm turpinās. Pieņemtie lēmumi ir proporcionāli konstatēto neatbilstību līmenim un lielumam.

Tiek plānots, ka pārbaūžu, testēšanas un korektīvo pasākumu gala rezultāti tiks iegūti 2023. gada beigās.

This project is funded
by the European Union

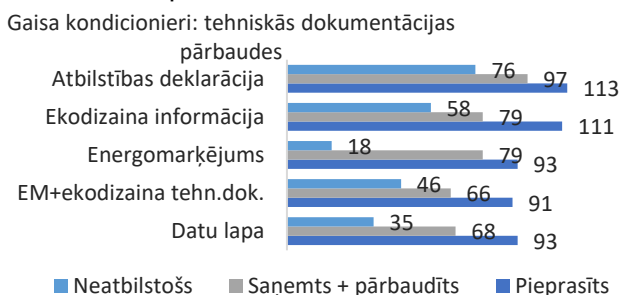
vores bureau

UZMANĪBU!

Šī projekta rezultātu pamatā ir preču paraugi, kas ņemti no dalībvalstu tirgus. Tirgus uzraudzības rezultāti lielākoties parāda mērķtiecīgas iestāžu darbības, lai identificētu aizdomīgas/neatbilstošas preces. Līdz ar to rezultāti neatspoguļo statistiski atbilstošu priekšstatu par katras preču grupas tirgus situāciju.

EEPLIANT3 ietvaros mēs veicam dokumentu un tiešsaistes pārbaudes (ieskaitot datubāzē [EPREL](#) (European Product Registry for Energy Labelling)), kā arī veicam vairāku ar enerģiju saistītu preču fizisku testēšanu atbilstoši ekodizaina un energomarķējuma prasībām. Katrai pārbaudītajai preču grupai ir šādi starprezultāti:

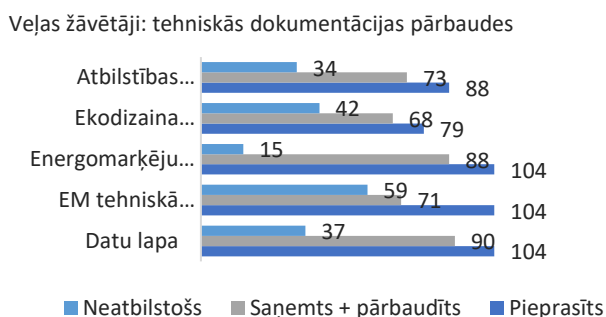
Gaisa kondicionieri (dalītie/kanālu) & ventilatori: iesaistītās TUI pieprasīja tehnisko dokumentāciju 113 dažādiem modeļiem. No 97 pārbaudītiem modeļiem 79 gadījumos atbilstības deklarācijā bija kļūdas. 18 precēm bija nepareizs marķējums - nepareizs dizains, pretrunīgi dati vai līdzīga modeļa marķējums. 58 precēm bija problēmas ar obligāto ekodizaina informāciju un 35 - ar datu lapu.

Turklāt gandrīz 70 % no 271 pārbaudītā interneta veikala preču lapās nebija attēlots energomarķējums vai preces datu lapa.

20 dalīto un 27 kanāla gaisa kondicionieru testēšana laboratorijā ir pabeigta, ieskaitot atkārtotu testēšanu 3 papildu vienībām (trīskāršo testēšanu), kas bija jāveic tiem 6 modeļiem, kas neizturēja pirmos testus. Prasību apiešanas gadījumi netika konstatēti. Korektīvās darbības turpinās.

Veļas žāvētāji: Dokumentu pārbaudes tika veiktas 104 precēm (64 kondensācijas tipa ar siltumsūkņa tehnoloģiju, 26 kondensācijas tipa ar sildelementu un 14 ventilācijas tipa veļas žāvētājiem). Šīs pārbaudes ir pabeigtas. 34 gadījumos neatbilstības tika konstatētas atbilstības deklarācijā un 42 - ekodizaina informācijā. Problēmas ar marķējumu bija 15 paraugiem. Savukārt 37 no 104 precēm bija nepareiza datu lapa.

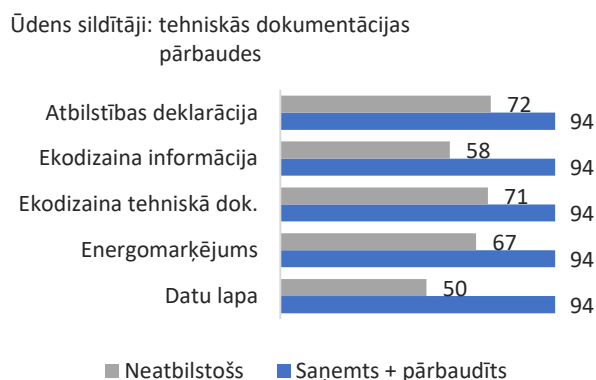

Pārbaudes tika veiktas arī 279 interneta veikalos. 94 preču lapās netika atrasta energomarķējuma informācija.

Šai preču grupai testēšana ir beigusies. 30 žāvētāju modeļi tika testēti akreditētā laboratorijā: 12 bija neatbilstoši, jo viens vai vairāki parametri pārsniedza pielaides (piemēram, enerģijas patēriņš, kondensācijas efektivitāte, atlikušais mitruma saturs). Iekārtas ar apiešanas programmatūru netika konstatētas.

Ūdens sildītāji: ūdens sildītāji ir iekārtas, ko izmanto ūdens sildīšanai un dažos gadījumos uzglabāšanai. EEPLIANT3 ietvaros atbilstība tika pārbaudīta 54 elektriskajiem (ietverot gan mazus, gan lielus slodzes profilus), 23 siltumsūkņa ūdens sildītājiem un 20 karstā ūdens tvertņiem.

Sākotnējais tehniskās dokumentācijas novērtējums 87 no 94 modeļiem atklāja neatbilstības: atbilstības deklarācijā, ekodizaina informācijā un tehniskajos parametros¹, energomarķējumā un datu lapā.

Pēc komunikācijas ar atbildīgajiem uzņēmējiem 42 no 87 neatbilstošajiem modeļiem tika brīvprātīgi novērstas neatbilstības.

Katra TUI pārbaudīja arī 10 interneta veikalus saskaņā ar energomarķējuma prasībām. Lai gan darbs turpinās, sākotnējie rezultāti liecina par augstu neatbilstību līmeni.

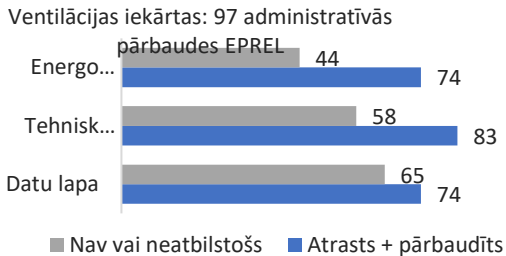
23 (no 26) modeļiem ir pabeigta testēšana laboratorijā. Sākotnējie rezultāti liecina, ka vairāk kā pusei no atlasītajiem paraugiem neatbilst vismaz 1 testētais parametrs, ieskaitot energoefektivitātes klasi, dienas elektrības patēriņu un/vai slodzes profilu. Atsevišķu modeļu trīskāršā testēšana ir gandrīz pabeigta. Rudenī būs pieejami gala rezultāti.

Ventilācijas iekārtas: tiešsaistē tika veikta priekšizpēte 173 precēm, no kurām 97 tika atlasītas dokumentācijas pārbaudēm. Šīs

¹ Saskaņā ar ekodizaina informācijas prasībām Regulas 814/2009 II, III un IV pielikumā.

pārbaudes parādīja, ka informācijas trūkst vai arī tā ir nepareiza lielākajā daļā gadījumu.

44 precēm energomarķējuma vai nu nebija (42 gadījumos), vai arī tas bija nepareizs (2 gadījumos). 58 precēm bija problēmas ar tehnisko dokumentāciju, un 65 precēm - ar datu lapu.

91 papildu prece tika pārbaudīta 50 interneta veikalos. 80 preces bija neatbilstošas (88 %), jo tām trūka energomarķējuma informācijas vai arī tā bija attēlota nepareizi.

Tāpat arī pārbaudes 64 ražotāju interneta vietnēs atklāja ievērojamu neatbilstību līmeni. 61 no 143 pārbaudītajām precēm bija lielākas vai mazākas kļūdas ekodizaina informācijā (neatbilstības 43 % gadījumu), bet informācija par demontāžu nebija pieejama 82 gadījumos. Nelielu kļūdu piemēri ir trūkstošas interneta saites vai citu aprēķina metožu izmantošana, bet nonākot pie pareiza rezultāta. Savukārt tipiska liela neatbilstība ir izdevīgāku vērtību deklarēšana (arī energomarķējumā), salīdzinot ar tehniskās dokumentācijas parametriem.

31 prece tika nosūtīta uz laboratoriju testēšanai. Rudenī būs pieejami gala rezultāti.

Gaismas avoti & lokālie telpu sildītāji: šīs ir hronoloģiski pēdējās divas preču grupas šajā projektā. Uzmanība tika pievērsta virzītas vai klievētas gaismas avotiem, ar vai bez kontaktlīdzdas, kā arī gāzes, biomasas vai elektriskajiem (pārnēsājamiem, fiksētiem >250 W un starojuma) sildītājiem.

Dokumentu un tiešsaistes energomarķējuma pārbaudes tika uzsāktas 2022. gada otrajā pusē. Testēšana laboratorijā turpinās.

Veļas mazgājamo mašīnu, vīna skapju un televizoru maza apjoma testēšana: Lai palielinātu projekta ietekmi, EEPLIANT3 darba grupa DG6 *Jauni izaicinājumi* izstrādāja nelielu verifikācijas testēšanas programmu, ietverot salīdzinoši mazu skaitu tādu preču, kas varētu būt īpaši izaicinošas ekodizaina un energomarķējuma tirgus uzraudzībā. Šīs kampaņas ietvaros pašreiz tiek testētas sešas veļas mazgājamās mašīnas, pieci vīna skapji un desmit televizori.

Tirgus uzraudzības stiprināšana ekodizaina un energomarķējuma jomā: piecas mācību vizītes, viens vebinārs un specializēta e-bibliotēka

TUI darbinieku mācību vizītes un informācijas apmaiņa ir būtisks posms ES tirgus uzraudzības stiprināšanā un harmonizēšanā. Tā ir unikāla iespēja dalīties ar savām zināšanām. Neskatoties uz pandēmijas radītajiem izaicinājumiem, EEPLIANT3 izdevās izstrādāt un īstenot ambiciozu starpdisciplīnu pieredzes apmaiņas programmu trīs dalībvalstīs.

1. attēls - no augšas uz leju: EEPLIANT3 mācību vizītes Esbjergā (2 attēli), Milānā un Rīgā

Starp 2022. gada maiju un oktobri 25 projekta dalībnieki piedalījās 5 specializētās mācību programmās - divās Itālijā, vienā Latvijā, Zviedrijā un Dānijā.

Katras apmaiņas programmas pamatā bija konkrēta tēma/prioritāte. Dalībniekiem bija iespēja pētīt un diskutēt par nacionālo pārbaudi un korektīvo darbību sistēmu, dalīties ar labo praksi un redzēt lokalizētu lietu vadības sistēmu un digitālu rīko demonstrācijas. Itālijas testēšanas laboratorijas un Latvijas muitas kontroles punkta apmeklējumi bija daļa no attiecīgās programmas, bet Esbjergā dalībniekiem bija iespēja piedalīties pārbaudē pie elektropreču tirgotāja.

Vēl viens veiksmes stāsts ir vienas dienas tiešsaistes seminārs par dokumentu pārbaudēm. 2022. gada janvārī EEPLIANT3 eksperti apmācīja 174 TUI darbiniekus no 29 valstīm, tai skaitā Ukrainas, Turcijas, Bosnijas un Hercegovinas, Albānijas, Norvēģijas, Šveices un Melnkalnes, kā uzlabot ekodizaina un energomarķējuma dokumentu pārbaudi efektivitāti. Šī vebināra ieraksts ir pieejams [EEPLIANT3 \(www.eepliant3.eu\)](http://www.eepliant3.eu) un [PROSAFE \(www.prosafe.org\)](http://www.prosafe.org) mājaslapās. Jāņem vērā, ka piekļuve digitālajai "Zināšanu bāzei" ir atļauta tikai reģistrētiem lietotājiem.

Brīva pieeja apmācību materiāliem un citiem noderīgiem rīkiem var palīdzēt tirgus uzraudzības inspektoriem darbā. Tas ir EEPLIANT3 bibliotēkas mērķis. Pašreiz tā atrodas projekta *wiki space* un piekļuve ir tikai EEPLIANT3 dalībniekiem.

Bibliotēkas struktūras pamatā ir Eiropas Komisijas "[Blue Guide](#)" (Zilās vadlīnijas) saturs. Pašreiz bibliotēkā ir ievietoti un gatavi lietošanai vairāk kā 250 ar ekodizainu un energomarķējumu saistīti dokumenti un pārbaudi rīki.

Starptautiska sadarbība

Kamēr kopā ar Ekodizaina un Energomarķējuma ADCO grupām strādājam pie Eiropas TUI kapacitātes palielināšanas, mēs mēģinām atbalstīt arī ārpus ES esošās jurisdikcijas, uzlabojot to ekodizaina un energomarķējuma politiku efektivitāti. Šāds mērķis bija EEPLIANT3 sinerģijai ar diviem ES līdzfinansētiem starptautiskiem projektiem: [STARTER](#) Ukrainā un [Taka Nadifa](#) Alžīrijā.

Pateicoties mūsu sadarbībai ar projektu STARTER, 71 Ukrainas TUI pārstāvis piedalījās EEPLIANT3 vebinārā par dokumentu pārbaudēm. STARTER ietvaros Ukrainas kolēģiem tika iztulkoti un nodoti visi apmācību materiāli un sesiju atšifrējumi. Tika gatavoti arī īpaši pielāgoti pasākumi. Diemžēl tie tika atcelti notiekošās karadarbības dēļ.

2022. gada beigās EEPLIANT3 ar projektu "Taka Nadifa" apsprieda sadarbību mācību vizītes

organizācijā Briselē. 2023. gada 24. janvārī "Taka Nadifa" delegācija viesojās Beļģijas Federālajā Veselības, pārtikas aprites drošības un vides valsts dienestā (FPSH). Programma ietvēra projektam atbilstošas tēmas - īstenoto paraugu ņemšanas un pārbaudi stratēģiju, mūsu starprezultātus, kā arī plašākas interesējošās ekodizaina un energomarķējuma tirgus uzraudzības tēmas.

2. attēls - "Taka Nadifa" mācību vizīte

Zaļais kurss: palīdzam politikas veidotājiem veidot nākotni

Viens no EEPLIANT3 mērķiem ir izmantot secinājumus no veiktajām aktivitātēm, lai informētu ES politikas veidotājus par ekodizaina un energomarķējuma likumdošanu. EEPLIANT3 horizontālās un konkrētu preču darba grupas jau ir izstrādājušas vispārējus un konkrētām preču grupām domātus ieteikumus un standartizācijas priekšlikumus, piemēram, par izcilības centru izveidi preču testēšanai vai sadarbībai ar muitu.

Šajā kontekstā EEPLIANT3 tika uzaicināts uz tirgus uzraudzības Ekodizaina un Energomarķējuma Konsultāciju forumu, ko 2022. gada decembrī organizēja Eiropas Komisija. Projekta pārstāvji iepazīstināja ar saviem novērojumiem darbā, diskutēja par novērotajiem neatbilstību līmeņiem starp visām skatītajām precēm un iztīrāja tirgus uzraudzības ietekmi šajā jomā, šo projektu ieskaitot.

Turklāt pēdējo divu gadu laikā mūsu komunikācijas un rezultātu izplatīšanas stratēģijas ietvaros EEPLIANT3 piedalījās četros lielos starptautiskos pasākumos: **BEHAVE2020-2021**, **ecee Summer Study 2021**, **EEDAL'22** un **MEETMED II** konferencē par enerģijas pāreju. Visos pasākumos bija auditorija, kas apvienoja pētniekus, praktizētājus, uzņēmējus, NVO un politikas veidotājus.

Ar policista darbu nepietiks: kā EEPLIANT3 atbalsta industriju

Neatbilstību līmeņa samazināšana ekodizaina un energomarķējuma jomā nav tikai tirgus uzraudzības aktivitāšu daudzuma un korektīvo pasākumu jautājums. Uzņēmēju izglītošana un izpratnes palielināšana ir galvenais solis jebkurā esošā vai plānotā stratēģijā preču atbilstības uzlabošanai.

Kopš EEPLIANT3 pirmsākumiem 2019. gada jūnijā tiek strādāts ar attiecīgajām industrijām, lai pamanītu un risinātu problēmas un izaicinājumus, kā arī radītu vienlīdzīgas konkurences apstākļus uzņēmējdarbībā. 2022. gada maijā PROSAFE organizētajā EEPLIANT3 3. Konsultatīvās padomes sanāksmē sākotnējie neatbilstību rezultāti tika skatīti kopā ar industrijas pārstāvjiem. Dalībnieki diskutēja par izaicinājumiem un novērojumiem, kas radušies darba gaitā, un rīcību, kas nepieciešama tirgus atbilstības līmeņa uzlabošanai.

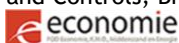

3. attēls - 3. Konsultatīvās padomes sanāksme (hibrīdveida) 2022. gada maijā, organizators - PROSAFE

Kontaktinformācija:

Ioana Sandu, izpilddirektore
PROSAFE, Avenue des Arts 41, 1040 Brussels
(Belgium) +32 2 757 9336 / info@prosafe.org
www.eepliant.eu / www.prosafe.org

Projekta vadītājs: Bram Verckens,
Departamenta vadītājs, FPS Economy,
Directorate of General Energy, Infrastructure
and Controls, Brussels (Belgium)

“Eiropas Komisija īsteno plānu “REPowerEU”, lai paātrinātu Eiropas enerģijas sistēmas transformāciju un mazinātu augsto enerģijas cenu ietekmi, īpaši uz neaizsargātiem patērētājiem. Energoefektivitāte un enerģijas ietaupījums ir šīs stratēģijas pamatā, un EEPLIANT3 tajā ir būtiska loma.”

Ronald Piers de RAVESCHOOT, DG
ENER, EEPLIANT3 3. Konsultatīvās
padomes sanāksmē 2022. gada
24. maijā

ATRUNA

Šī ziņu lapa ir daļa no Saskaņoto pasākumu kopuma EEPLIANT3, kas saņem finansējumu no Eiropas Savienības Horizon 2020 izpētes un inovāciju programmas kā mērķfinansējuma līgums Nr. 832558. Šīs atskaites saturs atspoguļo tikai autora viedokli un ir viņa/viņas atbildība. Nevar uzskatīt, ka tas atspoguļo Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildaģentūras (CINEA), Eiropas Komisijas vai citas Eiropas Savienības struktūrvienības viedokli. Šīs iestādes neuzņemas atbildību par šīs informācijas pielietojumu.